Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul central (judecător Gh. Bîrsan)
Dosarul nr. 2a-775/24 (nr. 2-24037570-03-2a-19072024)

CURTEA DE APEL BĂLȚI
Colegiul Civil și de contencios administrativ
Decizie

03 decembrie 2024 **mun. Bălți**

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecător **Elena Grumeza**
Judecătorii: **Natalia Costaș, Stanislav Grosu**

examinând în ședință publică, în procedura cererilor cu valoare redusă, fără citarea părților, cererea de apel declarată de Moroz Alexandru,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către SRL„ StarNet" către Moroz Alexandru privind încasarea datoriei,

împotriva hotărârii Judecătoriei Edineț sediul central din 12.06.2024, -

a c o n s t a t a t :

Pretențiile reclamantului:

La data de 04.04.2024 SRL„StarNet" a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva Moroz Alexandru privind încasarea datoriei şi a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 19.09.2022, în ***** a fost deteriorat cablul optic de model „96 FO G.652 ADSS duet 3 kN", în valoare totală de 18 232,34 lei, ce aparține cu drept de proprietate companiei SRL„StarNet".

Ulterior, de către colaboratorii Inspectoratului de Poliție Edineț s-a constatat, că deteriorarea din ***** din 19.09.2022 a fost comisă de către Moroz Alexandru ce se afla la volanul camionului în timpul descărcării pietrișului.

Astfel, conform răspunsului șefului Interimar, comisar principal - Gonţa Anatolie al Inspectoratului de Poliţie Edineţ, din 26.10.2022, vinovat de deteriorarea cablului optic ce aparține cu drept de proprietate SRL „Starnet" este Moroz Alexandu dar având în vedere încheierea tranzacției de împăcare între părţi a fost emisă decizia privind neînceperea procedurii contravenţionale din motivul lipsei semnelor calificative ale contravenţiei.

Reține faptul că, pârâtul Moroz Alexandru îşi recunoaște vina integral în cauzarea prejudiciului SRL„ StarNet" la data de 04.10.2022, acesta a încheiat cu primul tranzacția de împăcare. Iar, conform punctului 1 din tranzacția de împăcare încheiată între părţi Debitorul recunoaște datoria sa în sumă de 18 232, 34 (optsprezece mii două sute treizeci şi doi), 34 lei pe care o are faţă de Creditor ".

Indică reclamanta că, potrivit punctului 2 al tranzacției sus numite ca rezultata al negocierilor Debitorul s-a obligat să achite integral prejudiciul cauzat în mărime de 18 232, 34 lei în trei tranșe şi anume: suma de 6 077; suma de 6 077; suma de 6 077,44, până la data de 05.12.2022.

Astfel, conform actului de verificare la data de 13.03.2024 pârâtul Moroz Alexandru înregistra o restanta la plata prejudiciului în sumă de 9 154,90 lei. Primul

achitând suma de 6 077, 44 lei la data de 05.10.2022 şi suma de 3 038, 72 lei la data de 18.11.2022.

Astfel, atrage atenția la faptul că reclamantul a înaintat la data de 04.04.2023 în adresa pârâtului somația cu nr. SN 14/57, recepționată de către ultimul la data de 10.04.2023 fapt confirmat prin avizul de recepție, însă pârâtul Moroz Alexandru nu a executat solicitările reclamantului din somație nici până în prezent.

Reieşind din cele menționate supra, SRL„StarNet", întru valorificarea şi realizarea dreptului său de creanță, întemeindu-și acțiunea în baza prevederilor: art.166-167, 174-177, 2762-2764 CPC RM, și art. art. 19, 2013, 2025,1398, CC RM, solicită încasarea din contul pârâtului Moroz Alexandru în beneficiul SRL„ StarNet" a mijloacelor financiare în mărime totală de 24 533,62 lei formată din: prejudiciul material - 9 154, 90 lei; și penalitatea de întârziere - 15 378,72 lei, precum și încasarea cheltuielilor de judecată

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul central din 03 mai 2024 cererea de chemare în judecată a fost primită spre examinare, în procedură scrisă a cererilor cu valoare redusă.

Poziția primei instanțe:

Prin hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul central din 12 iunie 2024 acțiunea civilă a fost admisă. S-a încasat de la Moroz Alexandru în beneficiul SRL„ StarNet" datoria restantă în mărime totală de 9 154,90 lei, a penalității de întârziere în mărime de 15 378,72 lei, și cheltuielile de judecată suportate în legătură cu examinarea cauzei în mărime totală de 817,78 lei.

Solicitarea apelantului:

Invocând ilegalitatea și netemeinicia hotărârii Judecătoriei Edineț, sediul central din 12 iunie 2024 Moroz Alexandru la 24 iunie 2024, cu respectarea termenului de declararea a apelului de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut de art. 362 alin. (1) Codul de procedură civilă, a contestat-o cu apel, depunând cerere de apel nemotivat, prin care a solicitat casarea integrală a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral./f.d.42/

Argumentele părților:

În susținerea cererii de apel apelantul a invocat că în prima instanță nu a prezentat nici o probă în vederea susținerii poziției sale. Consideră că a fost o eroare din partea sa să semneze tranzacția de împăcare cu SRL„ StarNet" deoarece dânsul nu și-a dorit să fie înaintate acțiune în instanța de judecată.

Menționează că a fost de acord să achite paguba însă nu a fost chemat la fața locului în vederea stabilirii prejudiciului. La fel, susține că până la finele anului 2022 a achitat jumate din suma pagubei. Susține că nu a fost informat despre achitarea penalității de întârziere.

În termenul acordat de instanță intimatul SRL„ StarNet" nu a prezentat referință asupra cererii de apel.

Aprecierea instanței de apel:

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel, a materialelor din dosar și a normei legale relevante speței,

Colegiul consideră necesar de a admite apelul declarat de Moroz Alexandru din considerentele ce urmează.

Articolul 276/2 alin.1 Cod de procedură civilă, dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depășește 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanței, fără a se lua în considerare dobînzile, penalitățile, cheltuielile de judecată și alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă.

Potrivit art. 376 alin.1/1 Cod procedură civilă, apelul împotriva hotărîrilor emise de instanța de insolvabilitate, precum și împotriva hotărârilor emise în cazul cererilor cu valoare redusă se examinează, în procedură scrisă sau cu citarea participanților la proces, în condițiile examinării cauzelor în primă instanță.

În conformitate cu prevederile art. 276/4 alin.5 Cod de procedură civilă, instanța de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanților la proces, prevederile art. 276/3 fiind aplicabile corespunzător.

Conform art. 276/3 alin.1, 2 Cod procedură civilă, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședință publică.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 30 septembrie 2024 s-a dispus examinarea cauzei în procedura cererilor cu valoare redusă și în lipsa părților.

În conformitate cu dispozițiile art. 385 lit. c) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărîrea primei instanțe, emițînd o nouă hotărîre.

Materialele cauzei atestă că la data de 19 septembrie 2022, în *****, a fost deteriorat, cablul optic de model „96 FO G.652 ADSS duet 3 kN”. Potrivit devizului de cheltuieli anexat de reclamant, suma totală a prejudiciului suferit de către reclamant, a constituit 18 232,34 (constituită din cheltuieli pentru: materiale, și manopera) lei inclusiv TVA /f.d.9/.

Prin răspunsul primit de la IP Edineț, din 26.10.2022 reclamanta a fost informată de faptul că vinovat de deteriorarea cablului optic ce aparține cu drept de proprietate SRL„ StarNet” este Moroz Alexandu dar având în vedere încheierea tranzacției de împăcare între părţi a fost emisă decizia privind neînceperea procedurii contravenționale din motivul lipsei semnelor calificative ale contravenției /f. d. 11/.

La pct. 1 din tranzacția de împăcare încheiată între SRL„ StarNet” și Moroz Alexandru la 04.10.2022, este stipulat că, debitorul Moroz Alexandru, recunoaște datoria sa în sumă de 18 232,34 lei pe care o are față de creditor și care s-a format în urma deteriorării bunurilor creditorului la data de 19.09.2022 și anume cablul Optic 96FO G.652 situat în ***** în valoare de 18 232,34 lei.

Iar, potrivit pct. 2 din aceeași tranzacție ca rezultat al negocierilor debitorul s-a obligat să achite integral prejudiciul cauzat în mărime de 18 232,34 lei, suma urmează a achitată în trei tranșe, și anume câte 6 077,44 până la data de 05.10.2022, 05.11.2022, 05.12.2022.

După cum s-a constatat potrivit actului de verificare pe perioada de la 01.01.2022 până la 13.03.2024 /f.d.10/, s-a constatat că datoria debitorului la începutul perioadei era de 9 154, 90 lei, deoarece Moroz Alexandru la data de 05.10.2022, a achitat suma de 6 077, 44, și la data de 18.11.2022 suma de 3 038,72 lei. Respectiv, soldul final al datoriei constituind 9 154,90 lei.

Având în vedere restanța admisă la plata prejudiciului, SRL „StarNet" a înaintat la data de 04.04.2023 în adresa lui Moroz Alexandru somația nr. SN 14/57, potrivit căreia ultimului i-a fost solicitat să achite integral prejudiciul cauzat, suma restantă de 9 154,90 lei, în termen de 10 zile calendaristice, de la data recepționării pretenției./f.d.12/ Cererea prealabilă a fost recepționată de către Moroz Alexandru la data de 10.04.2023 /f.d.14/.

Deoarece, în termenul acordat Morozan Alexandru nu a reacționat la pretenția reclamantului, ultimul la 04.04.2024, a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva Moroz Alexandru privind încasarea datoriei şi a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul central din 03 mai 2024 cererea de chemare în judecată a fost primită spre examinare, în procedură scrisă a cererilor cu valoare redusă.

Prin hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul central din 12 iunie 2024 acțiunea civilă a fost admisă. S-a încasat de la Moroz Alexandru în beneficiul SRL„ StarNet" datoria restantă în mărime totală de 9 154,90 lei, a penalității de întârziere în mărime de 15 378,72 lei, și cheltuielile de judecată suportate în legătură cu examinarea cauzei în mărime totală de 817,78 lei.

Pentru a decide astfel, instanța de fond a reținut că, ca fiind întemeiată cerința reclamantului privind încasarea datoriei în sumă totală de 24 533,62 lei, compusă din suma datoriei în mărime de 9 154,90 lei și penalității de întârziere în mărime de 15 378,72 lei.

Invocând ilegalitatea și netemeinicia hotărârii Judecătoriei Edineț, sediul central din 12 iunie 2024 Moroz Alexandru la 24 iunie 2024, a contestat-o cu apel, depunând cerere de apel nemotivat, prin care a solicitat casarea integrală a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral.

Așadar, analizând argumentele invocate în cererea de apel, în raport cu materialul probator și prevederile legii aplicabile la caz, Colegiul conchide că soluția instanței de fond în partea încasării penalității de întârziere în sumă de 15 378,72 lei este una incorectă, rezultată din aprecierea eronată a normelor de drept material.

În conformitate cu dispozițiile art.373 alin.(1),(2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Potrivit art.373 al. (6) Cod de procedură civilă - apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepția cazurilor cînd consimte și cînd hotărîrea este atacată și de alți participanți la proces.

În conformitate cu art.130 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Articolul 9 alin.(1),(2) lit.a) Cod civil prevede că drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sînt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile legislației civile. Drepturile și obligațiile civile apar: din contracte și din alte acte juridice.

Potrivit art.10 Cod civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă pînă la proba contrară. Neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

În conformitate cu dispozițiile art.15 alin.(1) Cod civil, apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

Potrivit art.5 alin.(1) Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

În speță, obiectul juridic litigios constituie încasarea plăților aferente contractului de credit nebancar.

Articolul 118 alin.(1) Cod de procedură civilă prevede că fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Conform art.121 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Potrivit art. 776 din Codul civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit art. 308 din Codul civil, actul juridic civil este manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre naşterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile.

În conformitate cu art. 992 alin.(1) din Codul Civil, contract este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice.

Conform art. 993 alin. (2) din Cod Civil, părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele dispozițiilor legale imperative, contracte şi pot stabili conținutul lor.

Potrivit prevederilor art. 774 alin. (1) din Cod Civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

În conformitate cu art. 775 alin. (1) din Cod Civil, debitorul şi creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință la momentul naşterii, pe durata existenței, la momentul executării şi stingerii obligației.

Potrivit art. 858 alin. (2) din Codul civil, obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.

În conformitate cu art. 901 alin. (1) lit. a), e), alin. (5) Codul civil, (1) Atunci cînd, fără justificare, debitorul nu îşi execută obligaţia, creditorul poate, în condiţiile legii şi, după caz, ale contractului, la alegerea sa: a) să ceară executarea silită a obligaţiei; e) să ceară plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit prin neexecutare. (5) Neexecutarea obligaţiei înseamnă orice abatere, cu sau fără justificare, de la executarea corespunzătoare a obligaţiei şi include neexecutarea totală sau parţială a obligaţiei, executarea necorespunzătoare sau cu întîrziere a obligaţiei.

Potrivit art. 1917 din Codul Civil, tranzacţia este contractul prin care părţile previn un proces ce poate să înceapă, termină un proces început sau rezolvă dificultăţile ce apar în procesul executării unei hotărîri judecătoreşti.

Deoarece pârâtul nu și-a onorat obligațiile și nu a achitat benevol datoria acumulată, instanța de fond întemeiat a încasat suma datoriei în mărime de 9 154,90 lei.

Referitor la cerința cu privire la încasarea penalității de întârziere în sumă de 15 378,72 lei, Colegiul reține următoarele.

Potrivit art. 953 Codul civil, (1) În cazuri excepţionale, luîndu-se în considerare toate împrejurările, instanţa de judecată poate dispune, la cererea debitorului, reducerea penalităţii disproporţionat de mari. La reducerea penalităţii, trebuie să se ţină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci şi de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului. (2) Nu se admite reducerea penalităţii în cazul în care aceasta a fost stinsă prin executare benevolă. (3) Nu se admite reducerea penalităţii pentru întîrzierea executării obligaţiei pecuniare în cazul în care rata penalităţii este egală sau mai mică decît rata legală aplicabilă conform art.942.

Articolul 942 Cod civil, prevede că, (1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadenţă, creditorul are dreptul la dobîndă de întîrziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenţei plăţii pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin.(2) ori la o altă rată prevăzută de dispoziţiile legale speciale.

(2) Rata dobînzii de întîrziere este egală cu rata prevăzută la art.874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri. Cu toate acestea, dacă înainte de scadenţă obligaţia pecuniară era purtătoare de dobîndă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobînzii de întîrziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art.874 cu rata dobînzii prevăzute de contract.

Reieșind din faptul că legea prevede posibilități de reducere a clauzei penale în unele cazuri excepționale, sarcina instanţei în această situaţie, constă în aprecierea adecvată a coraportului dintre mărimea penalităţii stabilite şi mărimea prejudiciului real suportat.

Instanța de apel va ține cont de toate circumstanțele cauzei, de starea de sănătate a pârâtului care este imobilizat la pat, fiind în imposibilitate de a se deplasa și a munci pentru a obține un câștig considerabil, de situația financiară dificilă a acestuia, de faptul că mărimea penalității depășește grav suma datoriei, fiind o sumă excesivă, si se va ține cont de faptul de că debitorul a achitat parțial datoria.

Având în vedere că legea nu limitează dreptul instanței superioare de a reduce clauza penală, aceasta poate fi modificată și în instanța de apel.

Potrivit pct. 3 din tranzacția de împăcare încheiată între SRL „StarNet” și Moroz Alexandru la data de 04.10.2022, pentru nerespectarea graficului se va percepe o penalitate în mărime de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere, iar debitorul este în drept să achite datoria înainte de termenul indicat.

Prin urmare, potrivit argumentelor expuse în cererea de apel, se constată că apelantul Moroz Alexandru este pensionar și lunar primește pensie în mărime de 2 200 lei, acesta are probleme de sănătate fapt confirmat prin buletinele medicale eliberate de IMSP Edineț, însăși apelantul invocă că este imobilizat la pat. Respectiv, aceste circumstanțe confirmă situația financiară precară a apelantului.

La caz, datoria lui Moroz Alexandru față de SRL „StarNet” constituie suma de 9154,90 lei pe când penalitatea depășește suma datoriei fiind calculată în mărime de 15378,72 lei. Mai mult, Moroz Alexandru a achitat o tranșă a datoriei care inițial era în sumă de 18 232,34 lei.

Astfel, Colegiul civil consideră necesar să reducă penalitate calculată de reclamant, prin micșorarea acesteia până la suma egală cu dobânda legală de întârziere, având în vedere circumstanțele stabilite supra, încasând astfel din contul lui Moroz Alexandru în beneficiul SRL „StarNet” penalitate în mărime de 1 487,90 lei.

Cu privire la cerința privind compensarea cheltuielilor de judecată, Colegiul civil statuează că, potrivit prevederilor art. 94 CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului - proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului. Prevederile alin. (1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii.

Prin urmare, Colegiul civil va menține hotărârea instanței de fond în partea ce ține de încasarea cheltuielilor de judecată.

În final, Colegiul reiterează concluzia că instanța de fond incorect a adoptat soluția de încasării penalității de întârziere în sumă de 15 378,72 lei, astfel că cererea de apel înaintată de Moroz Alexandru, urmează a fi admisă, fapt ce atrage după sine casarea parțială a hotărârii instanței de fond, cu adoptarea în partea casată a unei noi hotărâri.

Conducându-se de prevederile art. 385 lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți,

d e c i d e :

Admite apelul declarat de Moroz Alexandru.

Casează parțial hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul central din 12 iunie 2024, în latura încasării penalității de întârziere, și în această latură emite o nouă hotărâre, prin care:

Admite parțial cerința SRL„StarNet” privind încasarea penalității de întârziere din contul lui Moroz Alexandru.

Încasează de la Moroz Alexandru , IDNP *****, a.n.*****, domiciliat în mun.. *****, în beneficiul lui SRL„ StarNet”, *****, cu sediul în mun. Chișinău, str. Columna 170 penalitatea de întârziere în mărime de 1 487,90 lei (una mie patru sute optzeci și șapte lei, 90).

În rest, hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul central din 12 iunie 2024, se menține.

Decizia nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la emitere.

Președintele ședinței,
Judecătorul: Elena Grumeza

Judecătorii: Natalia Costaș Stanislav Grosu